

02
Tussen penseel
en prehistorie

05
Gevonden voorwerpen

08
STONE

09
Herman Kruyder

09
Wonen in verandering

10
Jan van der Kooi

Hendrik Willem Mesdag, *Panorama van Scheveningen*, 1881.

Museum Panorama Mesdag

Kunst, zee en verbeelding

In het hart van Den Haag bevindt zich Museum Panorama Mesdag. Met het wereldberoemde *Panorama van Scheveningen* als stralend middelpunt verbindt het museum schilderkunst, geschiedenis en beleving op een manier die nog altijd tot de verbeelding spreekt.

Het monumentale panorama van Hendrik Willem Mesdag, geschilderd in 1881, voert bezoekers mee naar de kust van Scheveningen en laat zien hoe krachtig kunst kan zijn wanneer zij ruimte, licht en landschap samenbrengt. Sinds 1 januari 2026 is Museum Panorama Mesdag bovendien een rijksmuseum, waarmee de betekenis van dit unieke erfgoed opnieuw wordt onderstreept.

In samenwerking met Museum Panorama Mesdag verscheen eerder bij Waanders Uitgevers o.a. de publicatie bij de tentoonstelling *DRIFT. Duin tot Doggersbank*. In deze tentoonstelling brachten tweeëntwintig hedendaagse kunstenaars verleden, heden en toekomst samen rond de vraag hoe de mens zich verhoudt tot de natuur, de Noordzee en het duinlandschap. Geïnspireerd door het gedachtegoed van Hendrik

Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten nodigde *DRIFT* uit om opnieuw te kijken naar de kust, de zee en onze veranderende leefomgeving.

Betty Akersloot-Berg. One of a kind
Deze samenwerking krijgt nu een vervolg met de komende tentoonstelling *Betty Akersloot-Berg. One of a kind*, waarvoor opnieuw een publicatie zal verschijnen. Vanaf 3 oktober 2026 presenteert Museum Panorama Mesdag de eerste grote Nederlandse overzichtstentoonstelling van de Noors-Nederlandse kunstenaar Betty Akersloot-Berg. Al in haar eigen tijd werd zij geroemd om haar durf, eigenzinnigheid en krachtige schilderijstijl. Haar werk getuigt van een uitzonderlijk gevoel voor licht, beweging en atmosfeer, en laat zien hoe zij zich als internationaal actieve kunstenaar een geheel eigen plaats verwierf binnen de Europese schilderkunst.

In aanloop naar deze nieuwe uitgave spraken wij met Minke Schat, directeur van Museum Panorama Mesdag. Zij vertelt over haar visie op het museum, over de betekenis van het panorama en de collectie, en over de manier waarop Museum Panorama Mesdag zich vandaag de dag ontwikkelt als plek waar erfgoed, kunst en actuele vragen elkaar ontmoeten (zie pag. 3).

Betty Akersloot, *Vogelrots bij Gjesvoer*, 1881.

Meer dit najaar

Naast de nieuwe tentoonstellingscatalogus van Museum Panorama Mesdag presenteren wij dit najaar nog meer bijzondere uitgaven. *Kunstwegen* voert de lezer langs een kunstroute zoals die elders in Europa nergens anders te vinden is: een ontdekkingsstocht van 180 kilometer langs de Overijsselse Vecht, met ruim tachtig kunstwerken. *Thyssen-Bornemisza & Mauritshuis – Een liefdesverhaal tussen twee musea* brengt meesterwerken uit de collecties van het Mauritshuis in Den Haag en het Museo Nacional Thyssen-Bornemisza in Madrid samen. Vijfentwintig topstukken uit Den Haag en vijftientig uit Madrid gaan met elkaar in dialoog en tonen de rijkdom en veelzijdigheid van de Europese schilderkunst. Bij de tentoonstelling in het Drents Museum verschijnt *Angkor – Het mysterie van Cambodja*. De publicatie neemt de lezer mee naar het hart van het voormalige Khmer-rijk en laat zien waarom Angkor, met zijn tempels, rituelen en rijke geschiedenis, tot de meest fascinerende cultuurhistorische plekken ter wereld behoort.

Met deze en vele andere publicaties belooft het najaar van 2026 opnieuw een veelzijdig seizoen te worden. Wij hopen dat deze boeken u inspireren en nieuwe inzichten bieden. Veel leesplezier met de najaarsuitgaven van Waanders Uitgevers.

Vrouwen in de kunst

Dit najaar verschijnen bij Waanders meerdere bijzondere boeken waarin vrouwen in de kunst centraal staan. Zo komen er nieuwe uitgaven over het werk en leven van Lita Cabellut (zie pag. 2), Marie Hubrecht (zie pag. 2) en Betzy Akersloot-Berg (zie pag. 3); drie kunstenaars met elk een eigen, krachtige beeldtaal en een intrigerend verhaal.

Daarnaast verschijnt *Zij maakten het! Vrouwen in de rijkscollectie RCE* (zie pag. 8), waarin 26 onderbelichte kunstenaars centraal staan, naast een overzicht van alle 1.239 kunstenaressen in de rijkscollectie. Samen bieden deze uitgaven een rijk en veelzijdig perspectief op de bijdrage van vrouwen aan de kunstgeschiedenis.

De M.A.O.C. Gravin van Bylandtstichting

Veel rijk geïllustreerde kunst-, geschiedenis- en erfgoedboeken zouden zonder financiële steun van vermogensfondsen niet kunnen verschijnen. Wij gingen in gesprek met de directeur van de Gravin van Bylandt Stichting, Véronique Kakebeeke-Gualthérie van Weezel, over hun bijdragen aan boekpublicaties en hun verdere activiteiten binnen de kunst- en cultuursector.

Zie pagina 11

SALE

Onze nieuwe selectie prijsverlaagde boeken staat voor u klaar, met prachtige uitgaven voor een extra aantrekkelijke prijs. Leuk om cadeau te doen – of om zelf van te genieten.

Zie pagina 12

DOOR MARGUERITE TUIJN, JENNY REYNAERTS, SUNNY JANSEN EN PETER SCHALK

Betzy Akersloot-Berg

‘Ongekende durf, eigenzinnigheid en kracht’: al in 1890 prezen critici de stoutmoedige stijl van Betzy Akersloot-Berg (1850-1922).

Zij was leerling van Hendrik Willem Mesdag, pionier, wereldreiziger en gepassioneerd kust- en zeeschilder. Deze rijk geïllustreerde publicatie toont nieuwe inzichten in haar kunstenaarschap, reizen, atelierpraktijk en betekenis. Het vormt de eerste omvangrijke Nederlandstalige uitgave over Akersloot-Berg sinds het jaar 2000. Zij verdient deze herwaardering, naast het aan haar werk gewijde museum in haar woonhuis op

Vlieland en sporadische aandacht in Noorwegen. Door kunsthistoricus Marguerite Tuijn met bijdragen van kunsthistoricus Jenny Reynaerts en historicus Sunny Jansen, Museum Panorama Mesdag, Museum Tromp’s Huys, NordNorsk Museum en Perpektivet Museum, Tromsø. In Museum Panorama Mesdag is de eerste grote Nederlandse overzichtstentoonstelling van deze Noors-Nederlandse kunstenaar te zien.

Nederlands en Engels
24 x 28 cm
192 pagina's
Rijk geïllustreerd
Gebonden
NUR: 644
ISBN 9789462627260
Verschijnt: oktober 2026

Tentoonstelling
3 oktober 2026 t/m 28 februari 2027
Museum Panorama Mesdag,
Den Haag

€ 35,-

INTERVIEW MINKE SCHAT

Meer dan een Panorama

Sinds 2019 staat Minke Schat aan het roer van Museum Panorama Mesdag in Den Haag. De afgelopen zeven jaar maakt het museum een uitdagende transitie door en kreeg het museum recent een rijksmuseumstatus toegewezen. Over ondernemerschap, erfgoed en een museum dat voortdurend nieuwe perspectieven biedt op het wereldberoemde erfgoed van het kunstenaars-echtpaar Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) en Sientje Mesdag-van Houten (1834-1909).

Je bent inmiddels zeven jaar directeur van Museum Panorama Mesdag. Hoe heeft het museum zich in die periode ontwikkeld?
Er is veel veranderd. Toen ik begon, werkten we aan een nieuwe visie voor het museum. Nog geen jaar later zette de coronacrisis alles op zijn kop. Omdat Museum Panorama Mesdag toen nog een privaat museum zonder structurele subsidie was, vielen de inkomsten vrijwel volledig weg. Dankzij steunfondsen van onder meer het Rijk, de gemeente Den Haag en anderen konden we het museum staande houden én blijven investeren in de toekomst.

Juist in die periode hebben we het museum verder geprofessionaliseerd. We ontwikkelden een tentoonstellingsprogramma met twee exposities per jaar, waarmee we bezoekers steeds opnieuw

laten kijken naar het panorama en de collectie van Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten en hun erfgoed.

We hebben bewust gewerkt aan een klassiek én eigentijds kunstmuseum. Met nieuwe samenwerkingen, actuele thema's en andere presentatievormen plaatsen we het panorama én de collectie in een bredere kunsthistorische, maatschappelijke en ecologische context. Zo spreken we een breder publiek aan, terwijl we trouw blijven aan de opdracht van Hendrik Willem Mesdag: dit bijzondere erfgoed behouden én toegankelijk houden voor zoveel mogelijk mensen.

Dat ondernemerschap past eigenlijk heel goed bij Hendrik Willem Mesdag zelf. Hij was niet alleen kunstenaar en mecenas, maar begreep ook

hoe belangrijk het was om een museum steeds opnieuw relevant te maken.

Begin dit jaar kreeg Museum Panorama Mesdag de status van rijksmuseum. Waarom is dat zo belangrijk?
Die status is dé erkenning van de uitzonderlijke en onvervangbare waarde van het erfgoed van de Mesdags. Het gaat niet alleen om het Panorama van Scheveningen, maar ook om het monumentale gebouw, de collecties van Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten en het archief. Samen vormen zij een uniek en onlosmakelijk geheel. Wereldwijd zijn nog maar vijf negentiende-eeuwse panorama's in hun oorspronkelijke behuizing bewaard gebleven. Dit Panorama van Scheveningen is het oudste wereldwijd. Daarnaast beheren wij de grootste collectie persoonlijke werken van Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten ter wereld. De overdracht van het museum door de nazaten van de familie Mesdag-van Houten aan de Staat heeft ervoor gezorgd dat dit erfgoed ook voor toekomstige generaties behouden blijft. De rijksmuseumstatus geeft daarvoor niet alleen erkenning, maar ook een stevige basis voor duurzaam beheer en verdere ontwikkeling.

Veel mensen kennen vooral het Panorama van Scheveningen. Wat maakt de rest van de collectie bijzonder?
Ik zeg altijd dat het museum eigenlijk twee naamgevers heeft. Naast Hendrik Willem Mesdag verdient ook Sientje Mesdag-van Houten veel meer erkenning. Zij was een zelfstandig kunstenaar en leverde een belangrijke bijdrage aan het panorama. Dat verhaal vertellen we nadrukkelijker dan voorheen. Het museum beheert de grootste collectie persoonlijke werken van beide kunstenaars, aangevuld met werk van tijdgenoten en een belangrijk archief. Samen vertellen zij het verhaal van twee kunstenaars die niet alleen veel betekenden voor de Nederlandse kunst, maar ook voor Den Haag, het kunstenaarsklimaat en het behoud van cultureel erfgoed.

Waarin onderscheiden jullie tentoonstellingen zich?
We verbinden het verleden met actuele thema's. Het gedachtegoed van Hendrik Willem Mesdag

en Sientje biedt verrassend veel aanknopingspunten voor onderwerpen die vandaag spelen, zoals landschap, natuur en klimaat. Daarmee laten we zien dat hun werk nog altijd relevant is. We werken graag samen met kunstenaars, wetenschappers en maatschappelijke partners. We combineren negentiende-eeuwse kunst met hedendaagse perspectieven en geven daarbij nadrukkelijk ruimte aan nieuwe stemmen, onder wie vrouwelijke kunstenaars. Zo ontstaan tentoonstellingen die inhoudelijk verdiepen én een breed publiek aanspreken.

Waarom verschijnen er zo vaak publicaties bij tentoonstellingen?
Een tentoonstelling duurt maar een paar maanden, maar het onderzoek dat eraan voorafgaat is blijvend waardevol. Daarom leggen we die kennis vast in boeken en monografieën. Zo blijven nieuwe inzichten beschikbaar voor onderzoekers, studenten, liefhebbers en toekomstige generaties. We willen niet alleen tentoonstellingen maken, maar ook bijdragen aan kennisontwikkeling. Die ambitie past bij onze rol als rijksmuseum.

Tot slot. Wat hoop je dat bezoekers meenemen na een bezoek aan Museum Panorama Mesdag?
Ik gun iedereen de ervaring van het panorama. Je stapt letterlijk een andere wereld binnen. Die verwondering is zo bijzonder.

We hopen dat bezoekers ontdekken dat Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten veel meer hebben nagelaten dan één beroemd schilderij. Hun betekenis voor de kunst, de stad Den Haag en het behoud van cultureel erfgoed is enorm. Museum Panorama Mesdag is historisch geworteld, maar springlevend. We blijven nieuwe verhalen vertellen en nieuwe generaties uitnodigen om zich te laten verrassen.

